

Motion

1980/81:1346

av Ivan Svanström

om bevarande av kulturhistoriskt värdefulla järnvägsbyggnader

Frågan om bevarande av byggnader av kulturhistoriskt värde har aktualitet i olika sammanhang.

Till hembygdsrörelsens arbetsuppgifter räknas bevarande av landskapsbild och miljö. Inom rörelsen har i detta sammanhang frågan om bevarande av stationshus och övriga järnvägsbyggnader uppmärksamats motionsvägen. Riksförbundet för hembygdsvård har kontaktat statens järnvägar, varvid företrädare för Svenska kommunförbundet medverkat. SJ har därvid anfört bl. a. följande:

Det händer att någon statlig myndighet vill ta över byggnader och mark. Men om så inte är fallet vänder sig SJ till kommunen och föreslår att man får sälja anläggningen till kommunen eller till någon privatperson. Om byggnaden ligger för nära spår som används kan den knappast säljas för att bevaras på platsen. Det måste bli rivning.

De olika behovsundersökningarna tar ofta lång tid, och för att byggnaderna inte skall bli vandaliserade måste man sätta upp fönsterluckor m. m.

Det inträffar att föreningar förklarar sig intresserade av att ta över byggnader. Bl. a. visar järnvägmuseiföreningar stort intresse. SJ vill emellertid inte överlåta till föreningar vilkas existens inte alltid är så säker. Kommunen tar ibland hand om byggnader och låter föreningar disponera dem. Som ett utmärkt exempel vill jag anföra hur Södra Vi hembygdsförening i Kalmar län har tagit hand om stationshuset i Gullringen och med frivilligas arbete iståndsatt och upprustat huset.

SJ har i samråd med riksantikvarieämbetet som byggnadsminnesmärken föreslagit Lund och Vansbro.

Om det är så att en kommun eller en förening visar intresse att byggnaden skall bli kvar måste man skaffa garantier för att byggnadskaraktären inte förändras och för att husen används till någonting, annars blir de snabbt nedgångna.

Stat, kommun och föreningar bör medverka till bevarande av stationsbyggnader och banvaktsstugor.

Allt oftare ser man i den regionala pressen hur befolkningen vill bevara sitt stationshus. "Örtoftaborna mister sin gamla station efter 121 år, nu river SJ huset! Stationen försvinner och ersätts med väntkur". "Vollsjo stationshus i Sjöbo kommun är i farozonen men riksantikvarien säger nej till rivning. Nu blir det kommunen som får behandla frågan vidare."

En målsättning är följande:

- Stationshus vid indragen station eller nedlagd bana rivs inte. Myndigheter och organisationer medverkar till att byggnaden får en samhällsnyttig användning.
- Stationshus bevaras åt framtiden och stationsskyltar får finnas kvar på platsen.
- Järnvägsmyndigheten låter uppsätta en skylt e. d. med en kort historik över banan/stationen i transportväsendets tjänst.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att statens järnvägar i samråd med Svenska kommunförbundet och Riksförbundet för hembygdsvård, riksantikvarieämbetet och berörd kommun eftersträvar bevarandet av så många kulturhistoriskt värdefulla stationshus och andra järnvägsbyggnader som möjligt.

Stockholm den 27 januari 1981

IVAN SVANSTRÖM (c)